

VLASTA

1. Žiju svůj sen

20.09.2023 Vlasta - TEXT HANA HALFAROVÁ

strana: 22

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadla; moravskoslezského; Národního

Martin Straka závodům rychlých aut propadl už jako malý kluk. Jako dospělý si plní sen, když je fotí i komentuje. Jeho styl je osobitý plný živelnosti a vášně. Jeho fotografie jsou přirozené a bez retuší. Z nadšeného samouka se vypracoval na oceňovaného fotografa, jehož knihy fotografií vycházejí po celém světě.

Martin

STRAKA

- Povídamo si den před vaším odjezdem do Le Mans - města, které se proslavilo vytrvalostními závody se stoletou tradicí. Města, které stalo vaší láskou.

A to už od dětství. Dodnes to mám před očima. Je mi sedm, s bráchou Vítem sedíme v Kině Luna v Ostravě-Zábřehu. V první řadě narvaného sálu sledujeme legendární film Le Mans se Stevem McQueenem v hlavní roli (sportovní drama z roku 1971 o jednom z nejslavnějších světových závodů, pozn. aut.). Už v tomhle věku mě to úplně dostalo. Tehdy začala moje vášeň nejen pro Le Mans, ale pro celé závody. Jezdil jsem na ně s rodiči: Ostrava-Vítkovice, Havířov, Šenov, Ecce Homo Šternberk, vysněné Brno, kde jsem byl poprvé jako dvanáctiletý v roce 1980, a o pět let později Most. Po revoluci se mi otevřel de facto celý závodnický svět. A nad tím vším se pořád vznáší Le Mans.

- Proč?

Je to největší světový závod automobilů na okruzích a také fenomén pro svou velkou historii. Tomu napomohla i největší tragédie v historii motorsportu, která se tam stala v roce 1955. Zemřelo při ní osmdesát čtyři diváků a závodník, což pochopitelně posílilo auru, kterou závod má.

- Poprvé jste závody v Le Mans komentoval v roce 2007. Jak se to stalo?

Oslovili mě tehdy z Galaxie Sport (český televizní kanál, který vysílal v letech 2002 až 2008, pozn. aut.), protože jsem už dva roky komentoval jiné závody. Ale vše začalo pomaličku, žádný plný úvazek. Pro televizní síť Eurosport komentuju Le Mans od roku 2008 doteď, ale pořád se učím. Objevuju nové věci, což mě nesmírně baví. Jako jsem jiný fotograf, jsem i jiný komentátor - zkrátka to valím, jak to cítím, a nikdy při tom nebrzdím. Moje komentování je živelný rambajz a takový energický styl diváky snad baví. Základ je se neustále vzdělávat a vědět co nejvíc o tom, co komentujete. A teď nemyslím jen číst knihy, ale hlavně být na závodech a osobně se setkávat s lidmi.

- Kam jste se za těch šestnáct let posunul?

Říkávám, že to musí posoudit hlavně diváci a šéf. Za sebe ale můžu říct to hlavní - uvolnil jsem se. Když jsem s komentováním začínal, byl jsem ztrémovaný. Právě v roce 2007, ještě před mým prvním Le Mans, se to samo od sebe změnilo. Od té doby jsem už nikdy trému neměl a teď nefrajeřím. Samozřejmě že pokaždé cítím napětí, než začnu komentovat, ale je pozitivní. Říkám tomu, že se mi klepou špeky, jak se těším. Miluju papír a tužku, všude kolem sebe čmárám poznámky, schraňuju je, nasávám do sebe a pak vše radostně vyhrězne ven. Co se týče stylu, myslím, že jsem ale pořád stejný. Nenechávám si do toho kecat a dělám to podle sebe - přirozeně, což je pro mě ohromně důležité. Tedy co nejvíc vědět a co nejpřirozeněji to předávat divákům.

- A to velmi příjemným hlasem. Jak o něj jako profesionální komentátor pečujete?

V tom jsem jako v celé řadě jiných věcí lajdák, protože jsem mnoho let kuřák. Zároveň si ale uvědomuju ono "Bacha na to, vole!". Na druhou stranu, pravidelně plavu, denně. Fotím mimo jiné i české dráhové cyklisty - bývalý mistr světa a sportovní mág Svatopluk Buchta mi jednou řekl, že častým a pravidelným plaváním dostávám z plic to, čím je zatěžuju kouřením. Nechci to brát jako své alibi, ale přemýšlím o tom, protože hlas mi zatím funguje bez problémů. Mojí každodenní péčí o hlasivky je už přes rok med. Denně lžičku po ránu, tu si vychutnávám, a pak si medem sladím kávu. Prý to funguje nejlíp, říkaly už naše babičky. Hanka Fialová (muzikálová herečka a zpěvačka, sólistka **Národního divadla moravskoslezského**, pozn. aut.) mi asi před dvanácti lety řekla, že svůj hlas mám nafurt, tak věřím, že měla pravdu.

- Když jste na závodech jako komentátor, fotografování je až na druhé koleji?

Jsou to spojené vášně, ale když jedu komentovat, nikdy bych to neošulil na úkor mikrofonu. Uvedu ale jednu z výjimečných situací, kdy jsem si to mohl dovolit, protože jsme komentovali ve třech s italským a německým kolegou. Před pěti lety byl v Brně Giacomo Agostini, historicky nejúspěšnější motocyklový závodník světa. Opravdu krásný dědeček (ročník 1942, pozn. aut.). Jel jsem tam tehdy s dcerou Eliškou, která mě často a ráda doprovází. Agostini komentoval v Brně závody pro britskou televizi. Při zahřívacím tréninku mi volal Peter Baláž, slovenská legenda motorek, co vše domlouval, že mě Giacomo už čeká. I na komentování s sebou táhnu věci na focení, protože může nastat situace, kdy je čas i na portrét, třeba právě když komentujeme "vícehlas". Kolegům jsem řekl, ať mi dají tři minuty, a s portrétním objektivem jsem běžel za mistrem. "Buon giorno, signore Agostini!" oslovil jsem ho, ať to má styl, i když italsky umím minimum. "Mistře, prosím vás, já tu komentuju a chtěl bych vám jen udělat portrét." Dva tři záběry a běžel jsem zase zpátky. Tehdy mu bylo asi sedmdesát osm a na fotkách, které jsem viděl předtím, než přijel do Brna, vypadal opravdu už jako dědeček. Mně se ale tak mladistvě postavil a na fotce vypadá jako Marcello Mastroianni. Až druhý den ráno jsem zavolal do redakce Reflexu, se kterou asi patnáct let spolupracuju, že mám portrét fenomenálního Agostiniho - idola, na kterého čekaly holky v sedmdesátých letech u hotelů dlouhé fronty. Věděl jsem, že mají uzávěrku a že už je asi pozdě... Měli zrovna po poradě a tehdejší šéfredaktor Marek Stoniš mi řekl, že zrovna nemají fotku do dvoustránkové rubriky Oko Reflexu, takže portrét Agostiniho vyšel. Tohle prostě nevymyslíš!

- Říkáte, že napětí, které při komentování i fotografování stále zažíváte, je velmi tvůrčí.

Přesně tak. A někdy mě napadá, i když ne ve strachu, že kdyby ta tenze pominula, je po všem. Doufám, že dokud budu na téhle planetě, nenastane to. Je mi pětapadesát, oba rodiče mi zemřeli strašně brzy na rakovinu a nikdy nevíte, co bude zítra... Ta tenze, mám to slovo rád, je součástí mé tvorby, ať jdu komentovat, fotit, moderovat, dabovat nebo psát. A když píšu, uvědomuju si tu radost z tvoření i v prstech. A to je dar!

- Jste za něj vděčný? Cítím z vás i vaší tvorby, že ho přijímáte s pokorou.

Být vděčný a pokorný je úplný základ, který mi stačí ke štěstí, a jsem moc rád, že to lidé poznají.

- Plus být přirozený a otevřený všemu kolem. To je i váš přístup fotografa. Doplníte ještě něco?

Obyčejnost. Fotím i portréty a akty, což jsou stylizované fotky, ale ani v nich neuhýbám, neretušuju. Jsem velmi rád svatebním fotografem, jen nemám kdy. Ale když si mě někdo vybere, tak právě pro tu opravdovost. Vždy jim říkám, že chci nevěstu, kterou fotím v sobotu, poznat i v pondělí v tramvaji. To nejhlavnější při mé práci je neovlivňovat, co fotím, a nemanipulovat. Krásně to popsal francouzský fotograf Henri Cartier-Bresson, jeden z mých největších vzorů (1908-2004, považovaný za zakladatele moderní fotožurnalistiky, pozn. aut.), v knize Dopisy Mileně, což jsou dopisy Franze Kafky Mileně Jesenské, kde má Henri jako Milenin přítel též prostor: Když jdete, něco uvidíte, uznáte, že to chcete zaznamenat, protože je to pro vás důležitý okamžik, a podaří se vám to ryze dokumentárním stylem, je to fyzické vzrušení. Popsal přesně to, co cítím i já. Takovou fotku se nepodaří vyfotit každý den, ale pár jsem jich za život udělal... Neméně důležitá je při focení rozhodnost a rychlost. A pak, spousta lidí ve fotografii je svázaných vzděláním a občas mi někdo řekne: "Ale to nemůžeš takhle fotit!". Vlastní styl ale znamená, že si to děláte podle sebe - neotřele a hlavně svobodně. V tom je síla a kouzlo umělecké tvorby.

- Jste samouk?

Absolutní samouk a nadšenec v jednom. Mám strojní průmyslovku, ale zpětně viděno - je jedno, co jsem vystudoval. Když mívám besedy s mladými lidmi, říkám jim, že každé vzdělání je bezpochyby skvělá věc. Ale nesmí vás svazovat. A rovnocenná věc je touha a vašeň pro tvorbu, pokud ji v sobě najdete a jdete svou vysněnou cestou. I tím se ve svých oborech vzděláváte, a to fakt není málo! V roce 2016 mi vyšla třetí kniha fotografií a textů nazvaná Racing'n'Roll, která se prodává od New Yorku až po Austrálii, stala se z ní moje životní kniha. Ve stejném roce o mně natočila slovenská televize Digi Sport dokumentární film... A lidé, co mě dobře znají a vědí, že žiju svůj sen, říkají: "Je to jednoduché. Vrací se ti vše, co jsi životu dával."

- Je to někdy dřina?

Jasně, že je a často jako prase! Fotit Dakar? To je peklo v pekle (jako fotograf se několikrát účastnil závodu terénních vozidel Rallye Paříž-Dakar, pozn. aut.). A komentovat Le Mans čtyřadvacet hodin denně s minimálními pauzami? Všechno je to dřina, ale tak o tom nemluví, protože je pro mě totální štěstí, že to můžu dělat. Samozřejmě že moje cesta nějakou dobu trvala - asi jedenáct let, než jsem se dostal tam, kde jsem teď, i když nemám rád tyhle patetické řeči. S mladší, osmnáctiletou dcerou Eliškou, s níž trávím pochopitelně víc času než se starší Luckou, která už má svou rodinu, se o tom hodně bavíme. Je vnímavá, uvnitř křehká a citlivá jako já. A tuhle přišla s otázkou "Tati, ty asi důchod moc neřešíš, vid?" Když se nebesa nepokrotí, všechno, co dělám, můžu dělat i v sedmdesátých osmdesátých. Jsem si ale vědom toho, že "Nikdy nevíš.", to je věta, kterou rád používám. Řekl mi ji David Koller (zpěvák a frontman kapely Lucie, pozn. aut.), když předčasně zemřela Zuzana Navarová (zpěvačka a skladatelka, která zemřela v roce 2004 v pětačtyřiceti letech, pozn. aut.).

- Trochu to teď odlehčím. Kolik vlastně měříte?

Rovně dva metry.

- Jak se s takovou výškou pohybujete v terénu jako "neviditelný" fotograf dokumentarista?

Nevím, čím to je, ale i při mých rozměrech to jde. Když fotím akce ve společenském nebo uměleckém prostoru, chodí za mnou lidé a ptají se: "Jak to děláte? Měříte snad čtyři metry a my o vás vůbec nevíme!" Vždycky se jen usmívám. Být hlasitý fotograf, kterého je všude plno, je prostě blbě. A to je mi bytostně cizí.

- Fotíte barevně i černobíle, například vaše letošní výstava v ostravské Galerii výtvarného umění zahrnovala pouze černobílé fotky ze světa motorsportu v Le Mans.

Protože mě kýbly barev ruší. Černobílá fotografie je čistá klasika. Ale fotím i barevně, byť ve volné tvorbě opravdu minoritně oproti černobílé. Možná je v tom i jistý návrat do dětství, kdy nebylo na drahé barevné filmy.

- Máte ještě své tehdejší vybavení fotokomory?

Nemám, protože vývoj nezastavíš. A když fotíte ve světech jako já, hraje rychlost, a to i při zpracování fotek, obrovskou roli. Ale jsem rád, že jsem tím prošel. Rád bych se k tomu vrátil, jen to teď není na pořadu dne. Možná v důchodu, z nostalgie... Ale líbí se mi, když mladí lidé dělají fotky postaru a baví je to.

- Vaše dcery fotí obě?

Starší Lucie fotí už dlouho pracovně. A Eliška už vlastně taky fotí za honoráře. Navíc má u mě brigády, kdy na mých přednáškách prodává moje knihy, trička, plakáty, propisky... Ale moje zásada je, že své děti k ničemu netlačím.

- Zhruba před rokem jste se stal dědečkem. Jaké to je?

Ólala, krásné! Dědečkovství jako takové ale nijak zvlášť neprožívám, beru to zase přirozeně. Je to další nový život daný mou dcerou a jejím mužem a jsem za to šťastný. Kdykoli můžu, jsme spolu. Miluju děti, říkám, že jsou zázrak, ať už dcery nebo vnučka nebo děti jako takové.

- Na dnešní komentované prohlídce vaší výstavy pro školu byli samí teenageři. Díky, že jsem mohla přijít taky. Přišlo mi, že jste je úplně vtáhl a užíval si to. Je pro vás důležité inspirovat mladé lidi?

Určitě a dělá mi radost, když mi to pak řeknou nebo napíší. Takové reakce mi chodí například na moji první psanou knihu nazvanou 1983 vojtěch-enge (strhující příběh závodníků Zdeňka Vojtěcha a Břetislava Engeho, kteří se v roce 1983 stali hvězdami mistrovství Evropy cestovních automobilů, pozn. aut.). Je v ní totiž i můj vlastní příběh, a to od patnácti, kdy jsem poprvé volal meziměsto panu Vojtěchovi do Liberce, až po okamžik, kdy mám řeč na pohřbu "táty" Engeho.

- Co jste mu v těch patnácti říkal?

"Dobrý den, tady Martin Straka z Ostravy, víte, já nejsem novinář, ale chtěl bych jím být. Já vás i pana Engeho prostě miluju a potřebuju vědět, jak to bude dál."

- Bylo pro vás těžké mluvit na pohřbu pana Engeho?

Zdeněk Vojtěch se bohužel zabil v roce 1998, jednou nedal jako řidič pozor a srazila ho tramvaj. Bylo mu sedmačtyřicet, strašné. Byl to krásný chlap, šoumen, ženy po něm letěly... A "táta" Enge byl pravý opak. Menší, podsaditý, moc nemluvil, ale oba byli skvělí závodníci. Zajímavé je, jak se můj srdcerváčský vztah v mládí k Vojtěchovi přetavil v dospělosti do vztahu k Engemu. Byl to už pak takový dědeček, který pořad amatérsky závodil, a náš vztah byl moc hezký. Když jsem v roce 2016 křtil Racing'n'roll v Praze na Václaváku, "táta" Enge seděl se svou ženou Radkou v první řadě, dívali se na mě a tekly jim slzy. Nechápu, jak jsem to emočně ustál. Pak si poctivě vystál s ostatními frontu při autogramiádě a já mu knihu podepsal. "Tak, Martine, myslím, že si můžeme konečně tykat." Byli pro mě s Vojtěchem bohové! V září 2022 zemřel. Volal mi jeho syn Tomáš, že jsem jediný, kdo by mohl mluvit na pohřbu jeho táty.

- Můžu vědět, jak to dopadlo?

Obecně miluju mluvit spatra, když komentuju nebo moderuju. Ale v tomto případě jsem si celý projev připravil předem na papír. Pět šest minut, kdy jsem chtěl mluvit o těch hezkých věcech z jeho života. Jeho syn, dcera i manželka souhlasili, ale ještě připravili papír s různými fakty, která tam chtěli zahrnout. Když mi zemřeli rodiče, byl jsem při tom přítomen u nich obou. To vás v životě velmi ovlivní, takže jsem byl klidný. Byli jsme domluvení, že během třetí písničky vejdu do sálu a začnu mluvit... Jenže jsem se podíval do první řady na Engeho syna Tomáše a dceru Lucku, kteří neměli brýle a slzy jim tekly proudem. A já jsem se v tu chvíli emočně úplně rozsekal... Nešlo o tři sta očí, které se na mě v tu chvíli dívaly, ale o ty jejich. Nádech výdech. V hlavě se mi honilo, že prostě nemůžu mlčet a selhat, a tak jsem spustil. Byla to ale asi nejsilnější hrana tohoto typu v mém životě.

- Hrana?

Ano, ustát své emoce bylo úplně na hraně. Stačilo málo a beze slova bych se rozbrečel. Ale ustál jsem to, a to jsou okamžiky, které vás posílí. I o tom v knize píšu. *

MARTIN STRAKA (55) * Oceňovaný fotograf, televizní komentátor a novinář na volné noze * Závody komentuje od roku 2005, je profesně spjatý s Le Mans. Fotí i v uměleckém světě. Spolupracuje s časopisem Reflex. * Své fotky z Le Mans letos vystavoval v Galerii výtvarného umění v Ostravě. * Vyšly mu čtyři knihy, letos vyjde pátá z prostředí Rally Dakar. * Fotograf samouk, vzděláním strojař, vášnivý plavec píšící i básně * Má dvě dcery, obě fotí, a jednu vnučku. * Pochází z Ostravy, kde žije. www.facebook.com/opereny
www.instagram.com/straka807

Martin Straka závodům rychlých aut propadl už jako malý kluk. Jako dospělý si plní sen, když je fotí i komentuje. Jeho styl je osobitý plný živelnosti a vášně. Jeho fotografie jsou přirozené a bez retuší. Z nadšeného samouka se vypracoval na oceňovaného fotografa, jehož knihy fotografií vycházejí po celém světě.

TEXT HANA HALFAROVÁ

Žiju svůj sen

Martin
STRAKA

Povídáme si den před vaším odjezdem do Le Mans – města, které se proslavi-

špeky, jak se těším. Miluju papír a tužku, všude kolem sebe čmárám poznámky, schraňuju je, nasávám do sebe a pak vše radostně vyhřežne ven. Co se týče stylu, myslím, že jsem ale pořád stejný. Nenechávám si do toho kecat a dělám to

už čeká. I na komentování s sebou táhnu věci na focení, protože může nastat situace, kdy je čas i na portrét, třeba právě když komentujeme „vícehlas“. Kolegům jsem řekl, ať mi dají tři minuty, a s portrétním objektivem jsem běžel

Io vytrvalostními závody se stoletou tradicí. Města, které »stalo vaší láskou.

A to už od dětství. Dodnes to mám před očima. Je mi sedm, s bráchou Vítem sedíme v Kině Luna v Ostravě-Zábřehu. V první řadě narvaného sálu sledujeme legendární film Le Mans se Stevem McQueenem v hlavní roli (sportovní drama z roku 1971 o jednom z nejslavnějších světových závodů, pozn. aut.). Už v tomhle věku mě to úplně dostalo. Tehdy začala moje vášně nejen pro Le Mans, ale pro celé závody. Jezdil jsem na ně s rodiči: Ostrava-Vítkovice, Havířov, Šenov, Ecce Homo Šternberk, vysněné Brno, kde jsem byl poprvé jako dvanáctiletý v roce 1980, a o pět let později Most. Po revoluci se mi otevřel de facto celý závodnický svět. A nad tím vším se pořád vznáší Le Mans.

Proč?

Je to největší světový závod automobilů na okruzích a také fenomén pro svou velkou historii. Tomu napomohla i největší tragédie v historii motorsportu, která se tam stala v roce 1955. Zemřelo při ní osmdesát čtyři diváků a závodník, což pochopitelně posílilo auru, kterou závod má.

Poprvé jste závody v Le Mans komentoval v roce 2007. Jak se to stalo?

Oslovili mě tehdy z Galaxie Sport (český televizní kanál, který vysílal v letech 2002 až 2008, pozn. aut.), protože jsem už dva roky komentoval jiné závody. Ale vše začalo pomalíčkou, žádný plný úvazek. Pro televizní síť Eurosport komentuju Le Mans od roku 2008 dodnes, ale pořád se učím. Objevují nové věci, což mě nesmírně baví. Jako jsem jiný fotograf, jsem i jiný komentátor – zkrátka to valím, jak to cítím, a nikdy při tom nebrzdím. Moje komentování je živelný rambajz a takový energický styl diváky snad baví. Základ je se neustále vzdělávat a vědět co nejvíc o tom, co komentujete. A teď nemyslím jen číst knihy, ale hlavně být na závodech a osobně se setkávat s lidmi.

Kam jste se za těch šestnáct let posunul?

Říkávám, že to musí posoudit hlavně diváci a šéf. Za sebe ale můžu říct to hlavní – uvolnil jsem se. Když jsem s komentováním začínal, byl jsem ztrémovaný. Právě v roce 2007, ještě před mým prvním Le Mans, se to samo od sebe změnilo. Od té doby jsem už nikdy trému neměl a teď nefrajeřím. Samozřejmě že pokaždé cítím napětí, než začnu komentovat, ale je pozitivní. Říkám tomu, že se mi klepou

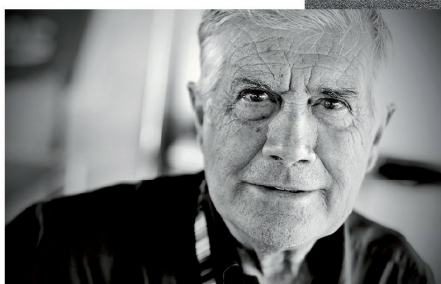
podle sebe – přirozeně, což je pro mě ohromně důležité. Tedy co nejvíc vědět a co nejpřirozeněji to předávat divákům.

A to velmi příjemným hlasem. Jak o něj jako profesionální komentátor pečujete?

V tom jsem jako v celé řadě jiných věcí lajdák, protože jsem mnoho let kuřák. Zároveň si ale uvědomuju ono „Bacha na to, vole!“ Na druhou stranu, pravidelně plavu, denně. Fotím mimo jiné i české dráhové cyklisty – bývalý mistr světa a sportovní mág Svatopluk Buchta mi jednou řekl, že častým a pravidelným plaváním dostávám z plic to, čím je zatěžuju kouřením. Nechci to brát jako své alibi, ale přemyslím o tom, protože hlas mi zatím funguje bez problémů. Mojí každodenní péčí o hlasivky je už přes rok med. Denně lžičku po ránu, tu si vychutnávám, a pak si medem sladím kávu. Prý to funguje nejlíp, říkaly už naše babičky. Hanka Fialová (muzikálová herečka a zpěvačka, sólistka Národního divadla moravskoslezského, pozn. aut.) mi asi před dvanácti lety řekla,

Nahoře: Michael Schumacher, sedminásobný mistr světa Formule 1
Vlevo: Legenda Giacomo Agostini na MotoGP v Brně (2018)

že svůj hlas mám nafurt, tak věřím, že měla pravdu.

Když jste na závodech jako komentátor, fotografování je až na druhé koleji?

Jsou to spojené vášně, ale když jedu komentovat, nikdy bych to neošlil na úkor mikrofonu. Uvedu ale jednu z výjimečných situací, kdy jsem si to mohl dovolit, protože jsme komentovali ve třech s italským a německým kolegou. Před pěti lety byl v Brně Giacomo Agostini, historicky nejúspěšnější motocyklový závodník světa. Opravdu krásný dědeček (ročník 1942, pozn. aut.). Jel jsem tam tehdy s dcerou Eliškou, která mě často a ráda doprovází. Agostini komentoval v Brně závody pro britskou televizi. Při zahřívacím tréninku mi volal Peter Baláz, slovenská legenda motorek, co vše domlouval, že mě Giacomo

za mistrem. „Buon giorno, signore Agostini!“ oslovil jsem ho, ať to má styl, i když italsky umím minimum. „Mistře, prosím vás, já tu komentuju a chtěl bych vám jen udělat portrét.“ Dva tři záběry a běžel jsem zase zpátky. Tehdy mu bylo asi sedmdesát osm a na fotkách, které jsem viděl předtím, než přijel do Brna, vypadal opravdu už jako dědeček. Mně se ale tak mladistvě postavil a na fotce vypadá jako Marcello Mastroianni. Až druhý den ráno jsem zavolal do redakce Reflexu, se kterou asi patnáct let spolupracuju, že mám portrét fenomenálního Agostiniho – idola, na kterého čekaly holky v sedmdesátých letech u hotelů dlouhé fronty. Věděl jsem, že mají uzávěrku a že už je asi pozdě... Měli zrovna po poradě a tehdejší šéfredaktor Marek Stoniš mi řekl, že zrovna nemají fotku do dvoustránkové rubriky

Oko Reflexu, takže portrét Agostiniho vyšel. Tohle prostě nevymyslíš! Říkáte, že napětí, které při komentování i fotografování stále zažíváte, je velmi tvůrčí. Přesně tak. A někdy mě napadá, i když ne ve strachu, že kdyby ta tenze pominula, je po všem. Doufám, že dokud budu na téhle planetě,

nenastane to. Je mi pětadesát, oba rodiče mi zemřeli strašně brzy na rakovinu a nikdy nevíte, co bude zítra... Ta tenze, mám to slovo rád, je součástí mojí tvorby, ať jdu komentovat, fotit, moderovat, dabovat nebo psát. A když píšu, uvědomuju si tu radost z tvoření i v prstech. A to je dar!

Jste za něj vděčný? Cítím z vás i vaši tvorby, že ho přijímáte s pokorou.

Být vděčný a pokorný je úplný základ, který mi stačí ke štěstí, a jsem moc rád, že to lidé poznají.

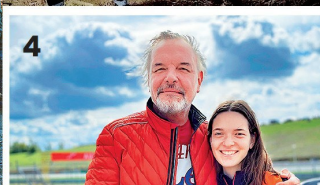
Plus být přirozený a otevřený všemu kolem. To je i váš přístup fotografa.

Doplňte ještě něco?

Obyčejnost. Fotím i portréty a akty, což jsou stylizované fotky, ale ani v nich neuhýbám, neretužuji. Jsem velmi rád svatebním foto-

grafem, jen nemám kdy. Ale když si mě někdo vybere, tak právě pro tu opravdovost. Vždy jim říkám, že chci nevěstu, kterou fotím v sobotu, poznat i v pondělí v tramvaji. To nejhlavnější při mé práci je neovlivňovat, co fotím, a nemanipulovat. Krásně to popsal francouzský fotograf Henri Cartier-Bresson, jeden z mých největších vzorů (1908–2004, považovaný za zakladatele moderní fotožurnalistiky, pozn. aut.), v knize Dopisy Mileně, což jsou dopisy Franze Kafky

jakou dobu trvala – asi jedenáct let, než jsem se dostal tam, kde jsem teď, i když nemám rád tyhle patetické řeči. S mladší, osmnáctiletou dcerou Eliškou, s níž trávím pochopitelně víc času než se starší Luckou, která už má svou rodinu, se o tom hodně bavíme. Je vnímavá, uvnitř křehká a citlivá jako já. A tuhle přišla

Mileně Jesenské, kde má Henri jako Milenin přítel též

prostor: Když jdete, něco uvidíte, uznáte, že to chcete zaznamenat, protože je to pro vás důležitý okamžik, a podaří se vám to ryze dokumentárním stylem, je to fyzické vzrušení. Popsal přesně to, co cítím i já. Takovou fotku se nepodaří vyfotit každý den, ale pár jsem jich za život udělal...

Neméně důležitá je při focení rozhodnost a rychlost. A pak, spousta lidí ve fotografii je svázaných vzděláním a občas mi někdo řekne: „Ale to nemůžeš takhle fotit!“. Vlastní styl ale znamená, že si to děláte podle sebe – neotřele a hlavně svobodně. V tom je síla a kouzlo umělecké tvorby.

Jste samouk?

Absolutní samouk a nadšenec v jednom. Mám strojní průmyslovku, ale zpětně viděno – je jedno, co jsem vystudoval. Když mívám besedy s mladými lidmi, říkám jim, že každé vzdělání je bezpochyby skvělá věc. Ale nesmí vás svazovat. A rovnocenná věc je touha a vášně pro tvorbu, pokud ji v sobě najdete a jdete svou vysněnou cestou. I tím se ve svých oborech vzděláváte, a to fakt není málo! V roce 2016 mi vyšla třetí kniha fotografií a textů nazvaná Racing'n'Roll, která se prodává od New Yorku až po Austrálii, stala se z ní moje životní kniha. Ve stejném roce o mně natočila slovenská televize Digi Sport dokumentární film... A lidé, co mě dobře znají a vědí, že žiju svůj sen, říkají: „Je to jednoduché. Vrací se ti vše, co jsi životu dával.“

Je to někdy dřina?

Jasně, že je a často jako prase! Fotit Dakar? To je peklo v pekle (jako fotograf se několikrát účastnil závodu terénních vozidel Rallye Paříž-Dakar, pozn. aut.). A komentovat Le Mans čtyřicet hodin denně s minimálními pauzami? Všechno je to dřina, ale tak o tom nemluví, protože je pro mě totální štěstí, že to můžu dělat. Samozřejmě že moje cesta ně-

Určitě a dělá mi radost, když mi to pak řeknou nebo napíší. Takové reakce mi chodí například na moji první psanou knihu nazvanou 1983 vojtech-enge (strhující příběh závodníků Zdeňka Vojtěcha a Břetislava Engeho, kteří se v roce 1983 stali hvězdami mistrovství Evropy cestovních automobilů, pozn. aut.). Je v ní totiž i můj vlastní příběh, a to od patnácti, kdy jsem poprvé volal meziměsto panu Vojtěchovi do Liberce, až po okamžik, kdy mám řeč na pohřbu „táty“ Engeho.

Co jste mu v těch patnácti říkal?

„Dobrý den, tady Martin Straka z Ostravy,

Nová kniha Mezi pustinami vyšla v srpnu

s otázkou „Tati, ty asi důchod moc neřešíš, vid’?“

Když se nebesa nepokrouží, všechno, co dělám, můžu

dělat i v sedmdesáti osmdesáti. Jsem si ale vědom toho, že „Nikdy nevíš.“, to je věta, kterou rád používám. Řekl mi ji David Koller (zpěvák a frontman kapely Lucie, pozn. aut.), když předčasně zemřela Zuzana Navarová (zpěvačka a skladatelka, která zemřela v roce 2004 v pětačtyřiceti letech, pozn. aut.).

Trochu to teď odlehčím. Kolik vlastně měříte?

Rovně dva metry.

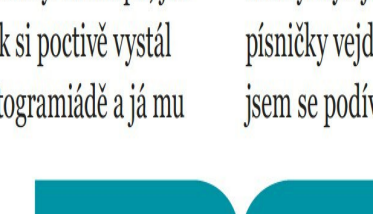
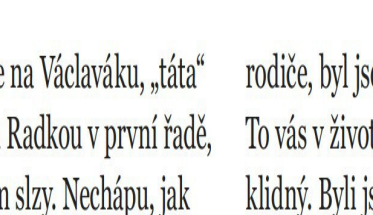
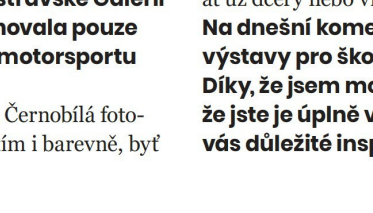
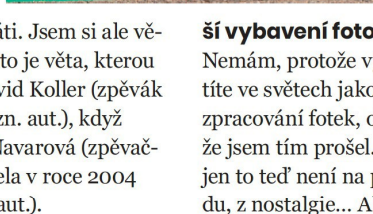
Jak se s takovou výškou pohybujete v terénu jako „neviditelný“ fotograf dokumentarista?

Nevím, čím to je, ale i při mých rozměrech to jde. Když fotím akce ve společenském nebo uměleckém prostoru, chodí za mnou lidé a ptají se: „Jak to děláte? Měříte snad čtyři metry a my o vás vůbec nevíme!“ Vždycky se jen usmívám. Být hlasitý fotograf, kterého je všude plno, je prostě blbě. A to je mi bytostně cizí.

Fotíte barevně i černobíle, například vaše letošní výstava v ostravské Galerii výtvarného umění zahrnovala pouze černobílé fotky ze světa motorsportu v Le Mans.

Protože mě kýmby barev ruší. Černobílá fotografie je čistá klasika. Ale fotím i barevně, byť

křtil Racing'n'roll v Praze na Václaváku, „táta“ Enge seděl se svou ženou Radkou v první řadě, dívali se na mě a tekly jim slzy. Nechápu, jak jsem to emočně ustál. Pak si poctivě vystál s ostatními frontu při autogramiádě a já mu knihu podepsal. „Tak, Martine, myslím, že si můžeme konečně tykat.“ Byli pro mě s Vojtěchem bohové! V září 2022 zemřel. Volal mi jeho syn Tomáš, že jsem jediný, kdo by mohl mluvit na pohřbu

ve volně tvorbě opravdu minoritně oproti černobílé. Možná je v tom i jistý návrat do dětství, kdy nebylo na drahé barevné filmy.

Máte ještě své tehdejší vybavení fotokomory?

Nemám, protože vývoj nezastavíš. A když fotíte ve světech jako já, hraje rychlost, a to i při zpracování fotek, obrovskou roli. Ale jsem rád, že jsem tím prošel. Rád bych se k tomu vrátil, jen to teď není na pořadu dne. Možná v důchodu, z nostalgie... Ale líbí se mi, když mladí lidé dělají fotky postaru a baví je to.

Vaše dcery fotí obě?

Starší Lucie fotí už dlouho pracovně. A Eliška už vlastně taky fotí za honoráře. Navíc má u mě brigády, kdy na mých přednáškách prodává moje knihy, trička, plakáty, propisky... Ale moje zásada je, že své děti k ničemu netlačím.

Zhruba před rokem jste se stal dědečkem. Jaké to je?

Ólala, krásné! Dědečkovství jako takové ale nijak zvlášť neprožívám, beru to zase přirozeně. Je to další nový život daný mou dcerou a jejím mužem a jsem za to šťastný. Kdykoli můžu, jsme spolu. Miluju děti, říkám, že jsou zázrak, ať už dcery nebo vnučka nebo děti jako takové. Na dnešní komentované prohlídce vaší výstavy pro školu byli samí teenagery. Díky, že jsem mohl přijít tak. Příšle mi, že jste je úplně vtáhl a užíval si to. Je pro vás důležité inspirovat mladé lidi?

MARTIN STRAKA (55)

• Oceňovaný fotograf, televizní komentátor a novinář na volné noze

• Závody komentuje od roku 2005, je profesně spjatý s Le Mans

Tomáše a dceru Lucku, kteří neměli brýle a slzy jim tekly proudem. A já jsem se v tu chvíli emočně úplně rozsekal... Nešlo o tři sta očí, které se na mě v tu chvíli dívaly, ale o ty jejich. Nádech

víte, já nejsem novinář, ale chtěl bych jím být. Já vás i pana Engeho prostě miluju a potřebuju vědět, jak to bude dál.“

Bylo pro vás těžké mluvit na pohřbu pana Engeho?

Zdeněk Vojtěch se bohužel zabil v roce 1998, jednou nedal jako řidič pozor a srazila ho tramvaj. Bylo mu sedmačtyřicet, strašné. Byl to krásný chlap, šoumen, ženy po něm letěly... A „táta“ Enge byl pravý opak. Menší, podsaditý, moc nemluvil, ale oba byli skvělí závodníci. Zajímavé je, jak se můj srdcerváček vztah v mládí k Vojtěchovi přetavil v dospělosti do vztahu k Engemu. Byl to už pak takový dědeček, který pořád amatérsky závodil, a náš vztah byl moc hezký. Když jsem v roce 2016

jeho táty.

Můžu vědět, jak to dopadlo?

Obečně miluju mluvit spatra, když komentuju nebo moderuju. Ale v tomto případě jsem si celý projev připravil předem na papír. Pět šest minut, kdy jsem chtěl mluvit o těch hezkých věcech z jeho života. Jeho syn, dcera i manželka souhlasili, ale ještě připravili papír s různými fakty, která tam chtěli zahrnout. Když mi zemřeli

Mans. Foti TV umeleckem svete.

Spolupracuje s časopisem Reflex.

• Své fotky z Le Mans letos vystavoval v Galerii výtvarného umění v Ostravě.

• Vyšly mu čtyři knihy, letos vyjde pátá z prostředí Rally Dakar.

• Fotograf samouk, vzděláním strojař, vášnivý plavec písíci i básně

• Má dvě dcery, obě fotí, a jednu vnučku.

• Pochází z Ostravy, kde žije.

www.facebook.com/opereny

www.instagram.com/straka807

výdech. V hlavě se mi honilo, že prostě nemůžu mlčet a selhat, a tak jsem spustil. Byla to ale asi nejsilnější hra na tohoto typu v mém životě.

Hrana?

Ano, ustát své emoce bylo úplně na hraně. Stačilo málo a beze slova bych se rozbrečel. Ale ustál jsem to, a to jsou okamžiky, které vás posílí. I o tom v knize píšu. ●

« zpět na začátek